

SORA-lainsäädännön soveltamiskäytännöt sosiaalityön koulutuksessa

Sanna Lähteinen

Sosiaalityön koulutusyksiköiden kevätseminaari
Koulutus- ja kehittämiskeskus Salmia, Jyväskylä

20.5.2014

SORA-lainsäädäntö

- ▶ Yliopistolain muutokset (Laki 954/2011), voimaan 1.1.2012 alkaen
- ▶ Tavoitteena on varmistaa opiskelijoille turvallinen opiskeluympäristö sekä parantaa opintojen harjoittelun ja opintojen jälkeisen työelämän asiakas- ja potilasturvallisuutta
- ▶ Rajoitukset koskevat seuraavia koulutusaloja: lääketiede, hammaslääketiede, logopedia, psykologia, farmasia sekä sosiaalityö ja opettajankoulutus

Mitä SORA tarkoittaa?

- ▶ Em. koulutusaloilla edellytetään, että opiskelijaksi otettava on terveydentilaltaan ja toimintakyvyltään kykenevä opintoihin liittyviin käytännön tehtäviin tai harjoitteluun.
- ▶ Rajoituksia sovelletaan vain niissä tilanteissa, joissa on selvää, ettei hakija voi terveydentilaansa tai toimintakykyynsä liittyvästä syystä osallistua koulutukseen.
- ▶ Myös aiempi opiskeluoikeuden peruuttaminen voi olla este opiskelijaksi ottamiselle.

Yliopistojen uudet tehtävät ja toimintamuodot (Yliopistolaki 43 §)

Hakuvaiheessa

1. Opiskelijaksi ottamisen esteiden määrittely ja tarkistaminen

Sekä opintojen aikana

2. Opiskeluoikeuden peruuttaminen
3. Rikosrekisteriotteen tarkastaminen ja
4. Opiskelijoiden huumausainetestaus.

Lisäksi oppilaitosten edellytetään huolehtivan opiskeluympäristön turvallisuudesta.

Rikosrekisteriotteen tarkastaminen

- ▶ Vuonna 2012 tai myöhemmin opiskelijaksi hyväksytyltä opiskelijalta voidaan opiskelukyvyn arviointia varten pyytää myös rikostaustaotetta.
- ▶ Voidaan pyytää vain niiltä opiskelijoilta, joiden opintoihin liittyvä harjoittelu tai muut tehtävät edellyttävät alaikäisten parissa työskentelyä, ja sitä pyydetään ennen harjoittelun tai tehtävien alkamista.
- ▶ Rikosrekisteriotteesta tulee selvittää, ettei harjoitteluun menevällä opiskelijalla ole rikosrekisterimerkintää tietyistä vakavista rikoksista (siveellisyys- ja seksuaalirikokset, murha, tappo, surma, törkeä pahoinpitely, törkeä ryöstö ja muut huumausainerikokset kuin käyttörikos).

Yliopistojen nykykäytäntöjä

- ▶ Rikosrekisteriote edellytetään ennen aineopintojen ja syventävien opintojen käytännönjaksoa niiltä opiskelijoilta, joiden tehtäviin tulee sisällymään olennaisesti alaikäisten kanssa työskentelyä. Arvioin tekee ohjaava opettaja. Merkintä tehdään opiskelijatietojärjestelmään.
- ▶ Rikosrekisteriote edellytetään ennen aineopintojen ja syventävien opintojen alkua kaikilta opiskelijoilta. Amanuenssi pitää tiedostoa opiskelijoiden rikosrekisteriotteen tarkastamisesta ja tiedosto hävitetään lukuvuoden päättymisen jälkeen.

Yliopistojen nykykäytännöt jatkuu

- ▶ Käytännöt II –jaksolla ohjaajan tehtävä on arvioida, sisältyykö opiskelijan harjoitteluun työskentelyä alaikäisten kanssa ja jos sisältyy, kehottaa opiskelijaa hankkimaan rikosrekisteriote ja näyttämään se tiedekuntamme opintotoimistossa. Ohjaaja ilmoittaa tästä yliopistolle täyttämällä asiaa koskevan kohdan harjoittelusopimuksessa.
- ▶ SORA-lainsäädäntöä ei ole toistaiseksi sovellettu. Rikosrekisteriote saatetaan tarkistaa harjoittelun yhteydessä työnantajan toimesta tai joissakin tietyissä vierailupaikoissa on myös edellytetty rikosrekisteriotteen näyttämistä.

Yhteenvetoa ja havaittuja pulmia?

- ▶ Yliopistojen käytännöt vaihtelevat keskenään kovasti
- ▶ Lain henki lähtee siitä, että rikosrekisteriote tarkastetaan vain 1.1.2012 jälkeen opintonsa aloittaneilta opiskelijoilta, jotka menevät tehtäviin, joihin kuuluu olennaisesti alaikäisten kanssa työskentelyä
- ▶ Toistaiseksi lakia ei ole sovellettu muuten kuin käytännönopetuksissa, vaikka opiskelijat voivat kohdata alaikäisiä myös muiden opintojen yhteydessä, kuten kerätessään aineistoa kandityötä tai gradua varten